

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

ОЖ (осмисленість життя), значення яких розташовані вище середньої лінії ряду.

За результатами аналізу психологічних профілів було визначено особливості психологічного благополуччя представників вибірки – майбутніх психологів. Так, особам з високим рівнем схильності до самозмінювання притаманна цілеспрямованість, конкретність життєвих цілей, переконання, що додають сенс своєму життю. Це люди, які позитивно ставляться до себе, знають і приймають свої різноманітні прояви, різноспрямовані якості, позитивно ставляться до свого минулого. Представники даної групи характеризуються прийняттям будь-яких емоційних переживань, що супроводжують самозмінювання, позитивним ставленням до свого досвіду змінювання своєї особистості.

Особливості психологічного благополуччя представників групи з низьким рівнем схильності до самозмінювання визначаються належністю таких характеристик, як негативна самооцінка, незадоволеність обставинами особистого життя, відчуття особистої нікчемності та слабкості, недостатня здібність підтримувати позитивні стосунки з оточуючими, недооцінювання особистих здібностей по долаттю життєвих перешкод, засвоєння нових умінь та навичок. Людей зазначеної групи характеризує залежність від думок та оцінок оточуючих; складність у організації повсякденної діяльності, відчуття свого безсилля, невміння контролювати, змінювати, або ж покращити оточуючі обставини.

Отже, проведене емпіричне дослідження підтвердило попередньо проаналізовані наукові дані про зв'язок психологічного благополуччя особистості з її схильністю до самозмінювання.

Список використаних джерел:

1. Фризен М.А. Психология саморазвития: монография. Петропавловск-Камчатский: КамГУ им. Витуса Беринга, 2013.171с.
2. Санникова О.П. Феноменология личности: избранные психологические труды.Одесса: СМІЛ, 2003.256 с.
3. Шевеленкова Т.Д. Психологическое благополучие личности (обзор основных концепций и методика исследования). *Психологическая диагностика*. 2005. №3. С. 34-56.

***ВОЛКОВА Руслана Євгенівна,
ТВЕРДОХЛІБ Олена Володимирівна,
БЕНГУС Юрій Володимирович***

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «БОТАНІКА» У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ

В умовах інформаційного суспільства рівень розвиненості країни визначається рівнем розвитку особистостей, тобто інтелектуального потенціалу

нації. У зв'язку з цим визначальною стає категорія якості освіти, яка проявляється при переході від здатності студента накопичувати певну інформацію до виховання вміння навчатися самостійно, навичок критичного мислення, продукування нових ідей і знань, прийняття науково обґрунтованих рішень, та конструктивної діяльності.

Закон України «Про вищу освіту» серед основних завдань вищих навчальних закладів передбачає «забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності» [3]. У державних документах про освіту декларуються істотні зміни щодо удосконалення вищої освіти: орієнтація на кращі світові зразки освіти, нові інтенсивні технології навчання, диференціація та інтеграція змісту освіти, впровадження сучасних технологій освіти.

Ми погоджуємося з авторами [4], що всі навчальні технології повинні бути орієнтовані на здобувача вищої освіти, а саме: наявність мотивації до навчання; сприятливе, комфортне освітнє середовище для вивчення дисципліни; використання ефективних форм, методів і технологій навчання; врахування рівня знань, умінь і навичок кожного здобувача вищої освіти; активне залучення до процесу навчання; освідомлення потреби у самореалізації; достатність часу на засвоєння нових знань й умінь.

Впровадження у навчання принципів Болонського процесу передбачає суттєве скорочення обсягу аудиторних занять, тому доречно давати фундаментальні, «класичні» знання на лекціях, а засвоєння новітнього, проблемного матеріалу виносити на семінарські та практичні заняття з використанням інтерактивних методів навчання [1].

При викладанні курсу «Ботаніка» в ХНПУ імені Г.С. Сковороди викладачі кафедри у повному обсязі використовують сучасні інтерактивні методи та технології, які спрямовують студентів на активізацію критичного мислення [2], а саме:

1. аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел;
2. бачити проблеми, ставити запитання;
3. висувати гіпотези та оцінювати альтернативи;
4. робити свідомий вибір, ухвалювати рішення та обґрунтовувати його.

На лабораторних заняттях здобувачі вищої освіти набувають практичних навичок самостійної роботи з мікроскопом, опановують методику виготовлення мікропрепаратів, знаходять та визначають за описом ботанічні об'єкти.

Під час виконання індивідуальних науково-дослідних завдань здобувачі втілюють на практиці свої вміння формулювати мету роботи, підбирати методи реалізації поставленої мети, проводити польові та лабораторні спостереження, аналізувати та узагальнювати отриманні результати. Таким чином, набувають власного досвіду написання наукових робіт.

Під час польових практик наші студенти використовують наступні додатки-трекери: «AGPS Tracker-Om», «Gaia GPS: Offroad Hiking Maps». Програми дозволяють відстежувати та фіксувати маршрути, координати точок збору зразків, прикріплюють до цих точок фотографії біологічних об'єктів. У подальшій роботі, для вивчення біорізноманіття студенти використовують сайти «iNaturalist» [6] та «UkrBIN» (Ukrainian Biodiversity Information Network) [7]. Сайти пропонують комп'ютерну програму визначення рослин, грибів і тварин. Завантажені фотографії визначаються, систематизуються, наносяться на карту, визначення перевіряють фахівці-куратори і інші учасники сайту, перевірені дані передаються у всевітню базу біорізноманіття GBIF (Global Biodiversity Information Facility) [5] і стають надбанням світової науки. Таким чином, на польовій практиці здобувачі вищої освіти являються активними дослідниками біорізноманіття свого регіону, чим допомагають науковій спільноті. Загальнодоступну інформацію зі сайтів наші студенти використовують для своїх наукових робіт, що доповнює їх власні спостереження.

Здобувачі вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди разом з викладачами, проводять дослідження з провідними фахівцями науково-дослідних установ та ЗВО Харкова, Києва, Дніпра, Полтави, а також країн ЄС Польщі та Німеччини. Наші здобувачі набувають сучасних знань та практичних умінь і навичок, щоб бути висококваліфікованими та конкурентоспроможними в сучасному світовому суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Активізація навчального процесу у сучасній вищій школі: Метод. огляд/ уклад. Л. А. Якимова. К.: ДП вид. дім «Персонал», 2010. С. 3-5.
2. Пометун О. І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. / О. І. Пометун. К., 2020. 104 с.
3. Про вищу освіту: Закон України від 1 лип. 2014 р. № 1556-VII // Офіц. вісн. України. 2014. № 63. Ст. 1728. С. 6.
4. Стрельников В.Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. Полтава: ПУЕТ, 2013. 309 с.
5. Global Biodiversity Information Facility [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.gbif.org/uk/>
6. iNaturalist [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.inaturalist.org/>
7. Ukrainian Biodiversity Information Network (UkrBIN) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukrbin.com/>